

Inspirativní projekty z České republiky

CUKROVAR ŽIDLOCHOVICE

Židlochovický cukrovar je jedním z nejstarších zařízení svého druhu ve střední Evropě. Byl zřízen Florentem Robertem v roce 1836 a do provozu byl uveden o dva roky později. Po 1. světové válce byl cukrovar majetkem Akciové společnosti pro průmysl cukrovarnický v Hodoníně. Od znárodnění v roce 1948 byl ještě několikrát přestavěn, poslední modernizace proběhla v roce 1970 a v roce 1991 došlo k definitivnímu zrušení výroby. V rámci privatizace se cukrovar dostal do majetku města Židlochovice – a to zcela nefunkční a v dezolátním stavebně-technickém stavu. V roce 1996 vznikla územní studie na využití areálu a v následujících letech zajistil management města zpracování potřebné projektové dokumentace pro řešení dopravní a technické infrastruktury.

Foto: Jan Hladík

NOVÁ MĚSTSKÁ ČTVRŤ

Stopa historického dědictví zůstala zachována díky ponechaným objektům zámečnických dílen, bytového domu, filtrační věže a cukrovarského komína. Tyto objekty byly v roce 2010 zapsány do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky. Zbytek areálu byl zdemolován a postupně zde byly vystavěny nízkoenergetické rodinné domy, bytové domy a obchodně společenské centrum. Revitalizace bývalých zámečnických dílen byla provedena Jednotou Orel, která chátrající místo pomocí dotací a vlastních prostředků proměnila na restauraci, galerii a moderní tělocvičnu. Rekonverze celé lokality trvala bezmála 10 let a byla dokončena v roce 2012.

PANSKÝ DVŮR KUNOVICE

Panský dvůr stojící ve středu Kunovic představuje komplex renesančních budov, jejichž historie sahá až do konce 16. století. Zprvu sloužily jako zemědělský statek a po 2. světové válce zde vzniklo JZD. V druhé polovině 20. století však tento rozsáhlý komplex začal chátrat a v roce 1994 byl areál prohlášen za nemovitou kulturní památku. Aby bylo možno zahájit revitalizaci celého komplexu, bylo nutné areál vykoupit od soukromé firmy Zevos, a. s. Postupný odkup jednotlivých částí byl realizován ve třech krocích od roku 2002 do roku 2005. Jako poslední se součástí revitalizovaného území stala i stará škola, která pochází z 19. století. Ta dlouhá léta sloužila svému účelu, nicméně v posledních letech také chátrala.

Foto: archiv RRA/JM

PODNIKATELSKÝ INKUBÁTOR

Po odkupu poslední části nemovitosti probíhala náročná projektová příprava, kde se úspěšně podařilo skloubit moderní využití areálu s jeho historickou stopou. Rekonverze areálu počala rokem 2009. Proměna v nové sídlo začínajících, malých a inovativních firem, ale i záchrana nemovité kulturní památky byla dokončena o 2 roky později, v roce 2011. Na celkové ploše 3 240 m² jsou k dispozici kancelářské prostory, přednáškový či konferenční sál. V roce 2020 se k tomuto inkubátoru přidaly i zrekonstruované prostory v budově staré školy.

TEXTILNÍ TOVÁRNA ALOISE LARISCHE V KRNOVĚ

V druhé polovině 19. století, po zboření hradeb města, nastal v Krnově rozmach textilní výroby. Na uvolněných pozemcích se začaly stavět textilní továrny, k jejichž rozvoji výrazně přispěl i vznik železnice v roce 1872. Larischova textilní továrna byla jednou z těch,

kteří Krnov přeměnili ve významné soukenické centrum. Zakladatel továrny, Alois Larisch náležel k nejvýznamnějším místním podnikatelům a byl i krnovským starostou. Po jeho smrti, v roce 1880 pod vedením jeho synů, prošla továrna dalším významným rozvojem. Podnikatelská rodina Larischů postupně vybudovala rozsáhlý tovární areál, který jí patřil až do roku 1945. Po 2. světové válce byla Larischova továrna začleněna pod národní podnik Karnola. Od roku 1990 se podnik potýkal s obytovou i finanční krizí, která byla završena ničivými povodněmi v letech 1996 a 1997.

SÍDLO OKRESNÍHO ARCHIVU

Po povodních se dostaly budovy do konkurzu a v roce 2003 byly odkoupeny Zemským archivem v Opavě. Cílem nového majitele bylo vytvořit důstojné sídlo Státního okresního archivu Bruntál, který byl do té doby umístěn v prostorách pro archiválie nevhodných. Rekonstrukce zakoupených objektů byla rozplánována do několika etap od roku 2004 do 2006. Výslednou podobu archivního areálu navrhl Ing. arch. Milan Obenaus. Od listopadu 2006 se objekt oficiálně stal novým sídlem bruntálského okresního archivu.

Foto: RRA/JM

Inspirativní projekty ze zahraničí

PLYNOJEMY V SIMMERINGU

Velká města na konci 19. století hojně využívala plyn k osvětlení budov a veřejných prostranství. Ve Vídni byla roku 1896 dokončena stavba čtyř obřích plynojemů podle návrhu Franze Kapauna. Plynojemy sloužily svému účelu téměř 100 let. Jejich provoz byl ukončen s přechodem od svítiplynu k zemnímu plynu v roce 1986. Vzhledem ke kvalitám a poloze těchto čtyř dominant se začalo uvažovat o jejich dalším využití.

WIENER GASOMETER

Přestavba čtyř plynojemů započala v roce 1995 a dokončena byla roku 2001. Každá z rekonverzí měla jiného autora. Gasometer A byl v rukou francouzského architekta Jean Nouvela, který zastavěl jeho obvod lehkou ocelovou strukturou, která se obrací do atria zastřešeného skleněnou kopulí. V podzemí se nachází parkovací místa i stanice vídeňského metra, v přízemí pak obchody a služby a v nadzemních podlažích byty. Tento plynojem zároveň plní vstupní místo do území. Autorem Gasometeru B byla architektonická kancelář Coop Himmelb(l)au. Tito architekti představili před plynojem štít, který

měl celému souboru dodat ducha modernosti. V podzemí se mimo garáží nachází také multifunkční hala, v přízemí obchody a nadzemní podlaží vyplňují kanceláře či byty. Gasometer C, kterou měl na starosti profesor vídeňské technické univerzity, Manfred Wehdorn, se nijak funkčně neliší od předchozích dvou, jediným zajímavým prvkem je vnitřní arboretum. K rekonverzi posledního plynojemů, Gasometeru D, přistoupil Wilgelm Holzbauer poněkud odlišně. Jeho prostor vyplnil třemi menšími atrií, kde jedno je věnováno mateřské školce, zbytek slouží parkování, administraci či bytové funkci.

CABLE FACTORY, HELSINKY

Největší továrna ve finském městě Helsinky byla dokončena v roce 1943 a sloužila k výrobě gumových i podmořských kabelů, mimo jiné pro firmu Nokia. Později získal rozlehlý areál svou elektronickou sekci, v níž se rozvíjela informatika. Dokonce zde své místo získal první finský superpočítač. Koncem 80. let minulého století však výroba upadá a řeší se další využití budov. Nakonec se sem stěhují umělci všeho druhu, kteří v helsinské čtvrti Ruoholahti mohou nechat povolit uzdu svým nápadům.

KREATIVNÍ A KULTURNÍ CENTRUM

Dnes je továrna rozkládající se na pěti hektarech největším kulturním centrem v zemi. Denně slouží jako pracoviště více než 600 lidem. Přes rok navštíví komplex téměř 200 000 zájemců, kteří zde mohou navštívit muzea, galerie, sportovní centra, restaurace, studia, bary, umělecké školy i saunu. V Cable Factory se konají též festivaly, výstavy a semináře. V současnosti se areál rozrůstá o taneční dům.